

Notulen
Commissie Voldoende Water en Waterkwaliteit

Datum: 17 juni 2026, 09.30-12.00 uur
Plaats: VV-zaal Leiden
Verslag: Mevr. A. van de Bovenkamp, Vi.a.Vi Office Management

Aanwezige leden:

Mevr. A.V. Baerveldt (Water Natuurlijk), voorzitter
 Dhr. H.J. van Egmond (BBB, vanaf 9.50 uur)
 Dhr. F. T. Pardaán (VVD)
 Mevr. A.H.G. van Zantvoort (PRO)
 Mevr. K. van Rooten (PRO)
 Dhr. K. Buskermolen (Water Natuurlijk)
 Dhr. M.J. Minnee (Water Natuurlijk)
 Mevr. J.M. van den Broek (PvdD)
 Mevr. E.F. Scheijde (PvdD)
 Dhr. D.J. Krantz (Natuurterreinen)
 Mevr. J.M. Stoop (Natuurterreinen)
 Dhr. A.J.G. Burger (CDA)
 Dhr. J.A.M. van der Slot (Agrarisch)
 Dhr. R. Stuurman (AWP voor water, klimaat en natuur)

Dhr. R.A. Roorda (CU-SGP)
 Dhr. J.J.P. van der Vlist (50PLUS)
 Dhr. R.A.M. van der Sande (dijkgraaf)
 Dhr. J.G.M. Schouffoer (hoogheemraad Natuurterreinen)
 Dhr. H. Hazenoot (hoogheemraad BBB)
 Dhr. J.P. de Vries (hoogheemraad Agrarisch)

Afwezig met afmelding:

Dhr. W. van Roon (BBB)

Overige aanwezigen:

Mevr. C.M.H. van Hage-Dondorp
 (commissiesecretaris)

1. OPENING, VASTSTELLING AGENDA EN MEDEDELINGEN

De voorzitter opent de vergadering om 09.30 uur en heet alle aanwezigen welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter deelt mee dat de fractie van Partij voor de Arbeid heeft verzocht haar naam te wijzigen in PRO. Dit is doorgevoerd in het systeem.

Na afloop van de vergadering worden verbeterpunten voor de vergaderingen opgehaald en besproken.

Hoogheemraad Schouffoer zegt dat er voor iedereen een natuurboekje beschikbaar is.

Hoogheemraad Hazenoot laat weten dat er op de bestuursagenda van 7 oktober 2026 het onderwerp 'regulering onttrekking oppervlaktewater' staat. Er zijn wat problemen met software en het is mogelijk dat dit onderwerp wordt doorgeschoven.

Hij heeft een boekje over open water en inpeilen bij iedereen neergelegd. Ook ligt er een meetlint; dit is symbolisch voor de 50 tot 75 centimeter diepte. Ook alle ingezetenen krijgen dit, om aan te geven dat ze hun sloten ook op diepte moeten brengen.

2. SPREEKRECHT

De heer Happee spreekt, mede namens de heer Overdevest en andere burens, over een bouwweg van staalslakken in Voorschoten. Het oppervlaktewater naast die weg grenst aan zijn tuin. De Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) heeft vastgesteld dat het materiaal voornamelijk bestaat uit staalslakken. Door de staalslakken loopt de zuurgraad van het water op en kunnen stoffen als calcium en sulfaat vrijkomen. Dit valt

binnen de verantwoordelijkheid van het hoogheemraadschap. Het water dat van de weg afloopt is juridisch een lozing in oppervlaktewater. Er is voor die plek een watervergunning afgegeven voor het werk in de zone van de waterkering met eigen voorschriften, waaronder geen bouw materiaal op de kering en een meldplicht bij wellen of een kwel. Staalslakken zijn in strijd met de eigen vergunning.

De omgevingsdienst kijkt naar de bouwstof in de bodem, maar niemand meet de kwaliteit van het slootwater. Het is met het blote oog niet te zien, want de sloot ligt vol met kroos. Een van de bewoners van de Veurseweg heeft geconstateerd dat de stof veel magnetisch materiaal bevat en gewoon granulaat bevat dat niet. Het is aannemelijk dat dezelfde stof ook in de sloot ligt.

Het is niet incidenteel. De grondwaterstand is daar vrij hoog. Een deel van de bouwweg ligt op een van nature natte, lage plek. Voor de aanleg was er een plas water van een regenbui, met watervogels erin. Het materiaal ligt er nu een aantal weken en elke regenbui versnelt het proces. De bewoners hebben om handhaving verzocht bij het college. Vandaag vragen zij om drie dingen:

- erkennen dat Rijnland hier het bevoegd gezag is;
- inspectie en meting van het slootwater;
- het handhavingsverzoek met voorrang behandelen.

De heer Pardaan vindt dit een kwestie voor het dagelijks bestuur, dat dit soort zaken zeer serieus neemt.

De heer Happee is daarvan op de hoogte, maar wil dit onder de aandacht brengen omdat zij merken dat er een hiaat is op het gebied van water tussen de gemeente en de omgevingsdienst. Zij willen graag dat er metingen gedaan worden.

De heer Burger is het eens met de heer Pardaan, maar hoopt op een reactie van het bestuur.

Mevrouw Stoop is blij met het signaal dat wordt gegeven. Zij vraagt waarom er niet expliciet is gevraagd om de staalslakken te laten verwijderen.

De heer Happee zegt dat hetzelfde handhavingsverzoek is gestuurd aan de ODWH en ze zijn in gesprek met de gemeente. Als het verwijderen van staalslakken binnen het mandaat ligt van Rijnland zien ze dat graag. Het handhavingsverzoek gaat met name over het stoppen van de mogelijke uitloping van de staalslakken.

De heer Stuurman zegt dat het gebruik van staalslakken een ingewikkeld onderwerp is, dat tot veel discussies leidt. Sommige toepassingen mogen wel en sommige niet. Hij vraagt of al bekend is over welke bouwstoffen het gaat en of het meer of minder dan de grens van 20% aan staalslakken bevat. Dan is het pas duidelijk of het om een overtreding gaat en dat is nog niet het geval.

De heer Happee geeft aan dat zij als bewoners steeds meer expertise hebben gekregen op het gebied van staalslakken en ze zijn bekend met de grens van 20%. Dat er geen overtreding is geconstateerd klopt niet, want er is nu een last van een dwangsom opgelegd vanuit de ODWH. Dat gebeurt alleen als er een mogelijke overtreding is geconstateerd. Ze hebben gesproken met de onderaannemer die de bouwweg heeft aangelegd. De ODWH is zelf nog bezig met de exacte samenstelling van het materiaal. Het is rotzooi, of het nu 19 of 21% is, en het loopt uit op een plek waar de grondwaterstand zo hoog is, dat er bij een goede regenbui watervogels kunnen zwemmen.

Mevrouw Van den Broek vraagt of de gemeente van tevoren op de hoogte was dat er staalslakken gebruikt zouden worden.

De heer Happee zegt dat het bij de gemeente niet bekend was. Zij hebben alle ontwikkelaars die in de gemeente Voorschoten aan het werk zijn aangeschreven met de vraag of zij voornemens zijn te gaan werken met staalslakken. Ook deze ontwikkelaar heeft daar ontkennend op gereageerd. Het kwam aan het licht door een buurman met een metaaldetector.

De heer Roorda vraagt wat er wordt opgelegd in de dwangsom.

De heer Happee geeft aan dat de ODWH in de brief, waarin het voornemen van last onder dwangsom wordt vermeld, spreekt van een boete van € 37.000 per week.

De heer Roorda bedoelde niet de dwangsom, maar de last om te voorkomen dat die dwangsom betaald moet worden.

De heer Happee zegt dat wordt opgedragen de bouwweg weg te halen of te onderbouwen dat de gebruikte materialen voldoen aan de wetgeving.

Dijkgraaf Van der Sande heeft het handhavingsverzoek ontvangen en het voldoet aan alle eisen. Zij nemen het zeer serieus en het wordt zorgvuldig onderzocht. Er wordt ook contact onderhouden met de omgevingsdienst en de gemeente.

De voorzitter bedankt de insprekers voor hun komst en bijdrage.

3. VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S

3.1 KRW Nota Schoon Water 4

Voorgesteld besluit:

1. *Een effectief en uitvoerbaar maatregelenpakket vast te stellen voor de vierde KRW-planperiode (2028-033), verdeeld over drie sporen:*
 - a. *Spoor 1 Uitvoeringsmaatregelen, bestaande uit:*
 - *Creëren van habitat voor waterplanten en dieren*
 - *Herstellen van waterplanten*
 - *Herstellen van oevers*
 - *Versterken van ecologisch beheer en onderhoud watergangen en oevers*
 - *Verbeteren van doorzicht en lichtklimaat door slibmaatregelen, waaronder baggeren*
 - *Aanpak van bronnen van chemische stoffen en nutriënten*
 - *Intensiveren van monitoring en doen van innovatieve pilots*
 - *Beheersing van rivierkreeften samen met andere partijen in combinatie met een lobby voor een landelijke aanpak*
 - b. *Spoor 2 Reguleren: opstellen aanvullende regels in de waterschapsverordening en versterken van toezicht en handhaving op naleving van de regels.*
 - c. *Spoor 3 Agenderen en stimuleren van derden voor het nemen van KRW-maatregelen.;*

Hiervoor:

2. *In het Meerjarenperspectief voor de periode 2028-2033 rekening te houden met:*
 - a. *Een investeringsbudget van € 56,6 miljoen.*
 - b. *Een capaciteitsuitbreiding van gemiddeld 8,5 fte per jaar in de planperiode waarvan 5,5 fte structureel vanaf 2034.*
 - c. *Een exploitatiebudget van gemiddeld € 2,5 miljoen per jaar, waarvan € 300.000 structureel vanaf 2034.*

Mevrouw Van den Broek geeft aan dat haar fractie blij is met het antwoord op hun technische vraag over het tegengaan van schade door rivierkreeften. Daarin is de voorkeur uitgesproken dit volgens de Cronesteyn-aanpak te doen.

Zij vraagt of het opnieuw opzetten van het landbouwportaal eerst in de VV komt ter bespreking.

Er komen nieuwe regels in de waterschapsverordening en ze vraagt zich af hoe ze die kunnen versnellen. De 50 miljoen is een grote stap en het maximale wat er nu gedaan kan worden, dus daar gaan zij ook mee akkoord.

De heer Burger zegt dat zijn fractie achter het stuk kan staan. Er zijn seizoenarbeiders die in panden wonen, waarvan de gemeente niet op de hoogte is, maar waarbij wel lozingen worden gedaan. Hij vraagt zich af of dit onderwerp bij Rijnland ook een rol speelt.

Foute aansluitingen op rioleringen hebben een grote invloed op de waterkwaliteit. In het stuk staat: 'elk waterschap heeft de mogelijkheid om uitzonderingsbepalingen in werking te laten treden'. Hij kan niet uit het stuk opmaken hoe groot dit is.

Gedurende de looptijd van deze KRW moet er extra personeel komen, maar hij vraagt of het lukt om 9,5 fte in concreet resultaat om te zetten.

De heer Van der Slot geeft aan dat zijn achterban niet gelukkig wordt van dit nieuwe KRW-pakket. Hij is wel blij dat het landbouwportaal blijft en regio-certificering door Rijnland wordt ondersteund. Op pagina 11 staat tussen haakjes 'verbreden teeltvrije zone is bufferstrook'. Hiervoor zijn de kosten geschat op € 200.000 per bedrijf. Er komen ook meer regels en controles. Zij willen eerst de effecten van vorige maatregelen evalueren. Categorie 'ongebouwd overig' heeft in vergelijking de grootste waterschapslastenstijging gehad vanaf 2022, van maar liefst 64%. Voor vooral jonge ondernemers is dit steeds meer een belemmering voor hun toekomstperspectief en investeringsbereidheid.

Mevrouw Stoop geeft complimenten voor de grote slag die er gemaakt is. Haar fractie stemt er dan ook mee in.

De heer Stuurman constateert dat zijn ingebrachte voorkeur terug te zien is in besluit 1. Hij heeft wel een vraag over besluit 2. In de nota wordt een aantal maatregelen verder uitgewerkt met als uitkomst € 56,6 miljoen en 8,5 fte. Jaarlijks komen er voorstellen voor de kosten. Er wordt nu gevraagd rekening te houden met dit totaalbudget. Hij vraagt zich af of er later gezegd worden dat dit besloten is en er niet meer of minder besloten kan worden, dus wat de waarde is van besluit 2.

De heer Roorda hoort de reactie van de portefeuillehouder over het 'rekening houden met' ook graag. Hij is verder tevreden over de evenwichtige nota.

De heer Van der Vlist zegt dat in de nota gesproken wordt van 'beheersing van rivierkreeften samen met andere partijen in combinatie met een lobby voor een landelijke aanpak'. Zijn fractie vraagt zich af hiermee de kreeften voldoende worden aangepakt en of het niet zwaarder bij de overheid neergelegd moet worden.

De heer Van Egmond ziet in de nota veel zaken terug die al jaren aandacht vragen, waaronder erkenning dat de rivierkreeften grote schade veroorzaken, erkenning dat niet alle problemen door één sector veroorzaakt worden en erkenning dat sommige KRW-doelen niet haalbaar zijn.

Hij vraagt zich af waarom de deur dan wordt opengezet voor meer regels, meer toezicht, meer handhaving en meer bureaucratie. Er zijn factoren waar nauwelijks invloed op is, zoals exoten, medicijnresten en gedrag van derden. De discussie zou moeten gaan over maatregelen die aantoonbaar schoon water opleveren, voor herstel van waterplanten zorgen en schade van rivierkreeften verminderen.

Zij willen naar een systeem waarin men soms durft te erkennen dat iets niet lukt, zodat je mensen niet onnodig hoeft te belasten. Eerst moet feitelijk bekend zijn wat of wie welk probleem veroorzaakt.

De heer Burger interpreteert hieruit dat veel dingen dan eerst onderzocht moeten worden en vraagt zich af of de BBB-fractie ook dingen wil stilzetten die nu al uitgevoerd gaan worden.

De heer Van Egmond vindt dat er kritisch moet worden gekeken naar hoe dingen opgepakt worden. Als iets niet leidt tot verbetering, moet je monitoren of je op de goede weg zit.

Mevrouw Van den Broek zegt dat ze naar besluitvorming toegaan en zegt dat de BBB als coalitiepartij ook heeft aangegeven dat ze willen voldoen aan de KRW-richtlijn. Ze vraagt zich af of de fractie tegen dit besluit gaat stemmen.

De heer Van Egmond geeft aan dat ze het daar nog over moeten hebben. Zij willen dat er kritisch wordt gekeken naar hoe verder te gaan en niet extra geld uitgeven aan dingen die lastig of niet haalbaar zijn.

De heer Burger merkt op dat er maatregelen genomen worden op basis van ervaringen uit het verleden.

De heer Van Egmond zegt dat het vooral gaat om voortschrijdende dingen die gebeuren. Schade door rivierkreeften is van grote invloed op de waterkwaliteit en kan bijvoorbeeld niet iedereen aangerekend worden.

Mevrouw Stoop geeft aan dat er wordt gevraagd rekening te houden met de effectiviteit van maatregelen in de landbouw. Zij vraagt of de BBB dan ook pleit voor meer geld voor monitoring om de effectiviteit van de maatregelen te toetsen.

De heer Van Egmond zegt dat ze intussen van heel veel dingen weten dat ze werken in de landbouw, dus het is de vraag of dat gemonitord moet blijven worden.

De heer Pardaan spreekt namens zijn fractie lof uit voor de totstandkoming van dit stuk. In de loop der jaren komen er nog allerlei invloeden op het proces. Hij sluit zich aan bij de heer Stuurman en vraagt zich af of het ter beschikking stellen van € 56,6 miljoen nu vastgesteld wordt of dat daar, in het kader van het meerjarenperspectief, nog eens over wordt gesproken.

De minister komt binnenkort met nieuwe stikstofnormen en de uitkomst daarvan is nog ongewis. Dat kan nog van invloed zijn op de lijn die Rijnland heeft uitgezet. Daarnaast komt volgend jaar een keuring uit Europa en daar kan uitkomen dat het meer of minder moet. Ook een nieuwe coalitie kan anders besluiten.

Mevrouw Van Rooten is positief over de nota. Er wordt helder omschreven welke maatregelen er worden genomen en welke kosten daaraan verbonden zijn. Haar fractie vindt het belangrijk om verantwoordelijkheid te nemen als overheid, zodat ook andere overheden aangesproken kunnen worden. Monitoring van effectiviteit vinden zij nodig om te zien of het gerechtvaardigd is om gemeenschapsgeld uit te geven.

Soms wordt er verwezen naar andere stukken die er nog aankomen, zoals naar het tweejaarlijks te vernieuwen Uitvoeringsbeleid chemische stoffen. Dan is het lastig om terug te zien waar precies 'ja' tegen gezegd wordt. Dat geldt ook voor het landbouwportaal waarvan nog niet bekend is wat erin staat, bijvoorbeeld over subsidiëring. Die uitwerking zouden zij ook binnenkort willen zien.

De heer Roorda zegt dat subsidies alleen verstrekt mogen worden als het gaat om bovenwettelijke maatregelen.

Mevrouw Van Rooten is zich daarvan bewust. Er staat alleen in het stuk dat er nog moet worden bepaald welke maatregelen effectief genoeg zijn gebleken in de afgelopen jaren dat het landbouwportaal dienst heeft gedaan.

De heer Buskermolen vindt het goed dat erkend wordt dat het een lerend traject is. Het lijkt hem niet correct om van deze KRW-periode te zeggen dat het gaat voldoen en dat er uitzonderingsmogelijkheden kunnen worden aangeropen. Dat onthef Rijnland niet van de verplichting om de doelstellingen te realiseren. Hij ziet daarvan graag een aanpassing.

Het is wel een complexe opgave die ze niet altijd zelf in de hand hebben. Hij vindt de vraag van de heer Van Egmond terecht, omdat in de nota staat dat die 'kosteneffectief' is. Hij ziet veel mogelijkheden, maar niet of er effectief met het geld wordt omgegaan. Hij ziet ook graag een uitbreiding waarin staat hoeveel effect bepaalde maatregelen hebben.

Hoogheemraad Schouffoer geeft aan dat de VV over een paar maanden de meerjarenbegroting vaststelt. Het college vraagt er rekening mee te houden dat de uitvoering van de maatregelen dan in de meerjarenbegroting zijn opgenomen. Daarmee leggen ze voor langere termijn middelen vast die vanaf 2027 en 2028 bij de uitvoering van het SGBP 4 nodig zijn.

Er wordt ingestemd met het maatregelenpakket en dan ligt het na 1 juli ter inzage als onderdeel van het Stroomgebied Beheerprogramma 4. Ook het Rijk en de provincie leggen maatregelen ter inzage. Vervolgens komen er participatieprocedures en daarmee kan het Stroomgebied Beheerprogramma 4 worden vastgesteld.

Mevrouw Van Rooten bedoelde specifiek de programma's die apart werden genoemd, dus het uitvoeren van chemische stoffen en het landbouwportaal. Die moeten nog na 1 juli worden vastgesteld.

Hoogheemraad Schouffoer geeft aan dat de chemische stoffen geen uitvoeringsbesluit is, maar een plan dat iedere twee jaar wordt opgesteld en besproken in de VV. Dat geldt ook voor het landbouwportaal. Het besluit is genomen dat dit in de lucht wordt gehouden tot eind 2026. Dat landbouwportaal is effectief en binnenkort komt daar een evaluatienota over. Het voorstel is om dat op dezelfde wijze door te zetten. Soms worden er maatregelen uitgehaald die door niemand gebruikt worden of er wordt iets toegevoegd doordat uit ervaring van praktijkgroepen agrariërs blijkt dat het effectief is.

Zo wordt er ook gekeken naar reguleren. Zij zien of er effectieve maatregelen zijn om emissies te beperken en dat wordt gestimuleerd via het landbouwportaal. Als er onnodige normoverschrijdingen zijn mag er strenger naar gekeken worden.

Het college erkent dat niet alle doelen gehaald worden en dat sommige doelen ook onhaalbaar blijven bij het achterblijven van rijksbeleid, zoals nodig is bij bijvoorbeeld PFAS en staalslakken. Er wordt gekeken of problemen verminderen door gerichte aanpak, zodat er eventueel bijgestuurd kan worden.

In de begroting van 2027 worden gelden opgenomen om te blijven werken aan de waterkwaliteit. Het is nodig om alert te blijven dat er geen achteruitgang plaatsvindt. Nederland gaat vragen om ontheffing of tijdelijke doelverlaging voor doelen die niet gehaald zijn. Er zijn wel 5.600 of 5.800 doelstellingen en tussen de 4.000 en 4.500 worden gehaald. Ontheffing vragen kan niet zomaar, want daar zijn nauwkeurige en juridische kaders voor. Er komt binnenkort een TKN-memo over het aantal ontheffingen dat gevraagd gaat worden.

Het college vindt dat er een evenwichtig pakket is voorgelegd met uitvoeringsmaatregelen met het voornemen om regels op te nemen en toezicht te versterken.

Ze zijn ongeveer 20 jaar bezig met de KRW en leren de effectiviteit van maatregelen. Er zijn mooie voorbeelden van verbetering van de waterkwaliteit binnen twee jaar. Het maatregelenpakket wordt vastgesteld op basis van eerdere ervaringen. Een kosten-/batenanalyse per maatregel is lastig te maken, omdat elke maatregel anders is. Er wordt in de VV een debat gevoerd over de effectiviteit van elke nieuwe regel of aanpak in de verordening.

Tweede termijn

Mevrouw Van den Broek neemt aan dat het landbouwportaal vanaf 2028 weer gaat lopen.

Hoogheemraad Schouffoer zegt dat er nog deze periode een nieuw instemmingsbesluit volgt voor het landbouwportaal. Het eerdere besluit was tot en met 2026 en ze willen voor een geleidelijke overgang zorgen. Er is goed in geïnvesteerd.

Mevrouw Van den Broek vroeg eerder nog om een indicatie van de tijdsplanning voor aanvullende regels in de waterschapverordening, omdat het een belangrijk instrument is en er zo snel mogelijk gestart mee moet worden.

De heer Burger vraagt om beantwoording van zijn eerdere vragen over foute aansluitingen op het riool, seizoensarbeiders en de krapte op de arbeidsmarkt.

Hoogheemraad Schouffoer geeft aan dat dit technische vragen zijn en dat ze schriftelijk beantwoord worden.

De heer Van der Slot verwacht nog een reactie op zijn vraag.

De heer Stuurman komt terug op het proces van de meerjarenbegroting. Hij vraagt zich af in hoeverre het besluit van nu een last oplevert bij de besluitvorming van straks.

De heer Roorda is blij dat de portefeuillehouder nogmaals uitvoerig heeft toegelicht en daarmee heeft onderbouwd dat het een evenwichtige nota is. Hij vindt dat het landbouwportaal in de lucht moet blijven, omdat het een prima manier is om voortschrijdend inzicht over effectiviteit van maatregelen te verzamelen.

De heer Van der Vlist hoort graag nog hoe de portefeuillehouder aankijkt tegen de rivierkreeftenaanpak.

Mevrouw Van Rooten is blij dat er een evaluatie komt van het landbouwportaal en dat ze daar nog besluitvorming over hebben. Zij zijn ook benieuwd naar het antwoord over het proces van de meerjarenbegroting.

De heer Buskermolen heeft gehoord dat het klopt dat Rijnland niet van de verplichting af is om doelstellingen te halen, maar dit is niet zo vermeld in de notitie. Als iets kosteneffectief is, zou hij dat graag ook terugzien in een notitie.

Hoogheemraad Schouffoer geeft aan dat zij graag serieuze plannen ter inzage leggen in hun werkgebied die uitvoerbaar zijn en waarvoor geld is gereserveerd. De meerjarenraming van dit maatregelenpakket is gebaseerd op eerdere ervaringen en dit kan worden waargemaakt. Hij heeft in deze periode voor geen enkel KRW-pakket om meer middelen gevraagd in de VV, omdat de maatregelen samen met partners in de omgeving effectief worden uitgevoerd.

De zorgen over overregulering en dat dit jonge ondernemers afschrikt zijn bekend. In de contacten met alle sectoren via het landbouwportaal zijn er hele goede gesprekken over wat effectieve maatregelen zijn om te werken aan schoon water. Dan gaat het om genormeerde zaken, zoals hoeveel gewasbeschermingsmiddelen teruggevonden mogen worden in het wat, maar ook om niet-genormeerde zaken. Terugdringen van het gebruik

van plastic is bijvoorbeeld goed voor het water. Natuur en water zijn voor telers net zo belangrijk als voor Rijnland. Voor ondernemers die hun best doen is het moeilijk om te zien dat anderen dat niet doen. Er is een strengere handhaving nodig voor mensen die zich niet aan de regels houden. Er wordt gekeken of daar andere regels voor nodig zijn. Het is niet de bedoeling om mensen te ontmoedigen hun werk te doen. Regels worden in de VV besproken en komen ter inzage als ze in de verordening komen. Wanneer dat aan de orde is, wordt dit schriftelijk beantwoord.

Goede oevers werken tegen de rivierkreeft, zoals ook blijkt uit het Cronesteyn-rapport. Het is duur om ze aan te leggen, maar dat is minder duur dan tien jaar kreeften wegvangen. In dit maatregelenpakket is geld gereserveerd om het samen met andere partijen aan te pakken. Voorstellen hiervoor komen terug in de VV. Als de urgentie niet duidelijk genoeg was, wordt dit alsnog in het stuk opgenomen. In het voorstel kan ook een alinea over kosteneffectiviteit komen (**Nota van Wijziging**), maar het gaat over bewezen maatregelen waarvan zij de kosteneffectiviteit kunnen inschatten. De niet-kosteneffectieve maatregelen noemen zij pilots.

De voorzitter concludeert dat dit stuk als bespreekstuk wordt doorgeleid naar de VV.

Hoogheemraad Schouffoer geeft nog aan dat er 1 juli een op het landbouwportaal gerichte excursie is.

De voorzitter schorst de vergadering voor vijf minuten.

3.2 Voorjaarsnota 2026

Voorgesteld besluit:

Te vormen:

- Een beeld van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de in november 2026 vast te stellen begroting 2027;
- Een opinie over de bestuurlijke richting: hoe met deze ontwikkelingen om te gaan.

De heer Pardaan geeft aan dat hun reactie via de fractievoorzitter gegeven wordt in de commissie BOD.

Mevrouw Van Rooten merkt op dat het meeste door hun fractievoorzitter ook zal worden genoemd in de commissie BOD. In de nota wordt gezegd: 'groeiende inspanningen die nodig zijn om de poldergemalen op orde te houden'. Zij vragen zich af wat er dan precies groeit in die opgave.

De heer Buskermolen sluit zich volledig aan bij de vorige twee sprekers.

Mevrouw Van den Broek geeft aan dat haar fractie zich zorgen maakt over de enorme investeringsopgaven en dat de kostenstijgingen voorlopig niet afnemen en er juist een kostenverzwaring komt. Dit wordt benoemd in alle commissies.

De heer Burger zegt dat ook hun fractievoorzitter voornamelijk in de commissie BOD zal reageren.

De heer Van der Slot steunt het voorstel van 8%, maar zij blijven het kritisch volgen.

De heer Krantz sluit zich aan bij de rest.

De heer Roorda gaat hierover ook het woord voeren in de commissie BOD.

Hoogheemraad Hazenoot ziet inderdaad een toenemende opgave voor de poldergemalen en dat komt door de eisen die gesteld worden. De uitvoering wordt ook opgehouden door procedures. De energiecongestie in combinatie met het toevoegen van vispassages bij nieuwe gemalen zijn ook uitdagingen.

De voorzitter concludeert dat dit stuk na de commissie BOD waarschijnlijk als bespreekstuk wordt doorgeleid naar de VV.

3.3 Peilbesluit Groot Vennep

Voorgesteld besluit:

1. *Het peil in de Haarlemmermeerpolder overeenkomstig de bij dit besluit behorende kaart vast te stellen op: Flexibel peil*

<i>Peilvak</i>	<i>Bovengrens</i>	<i>Ondergrens</i>
<i>GH-140.55</i>	<i>NAP -5,87 m</i>	<i>NAP -6,37 m</i>

Het peil wordt ingesteld na het gereedkomen van de voor de uitvoering van het peilbesluit benodigde werken en bekendgemaakt in het Waterschapsblad.

- 2. Het gebied groen gearceerd op de bij dit besluit behorende kaart aan te merken als nieuw peilvak met nummer GH-140.55 en als zodanig onderdeel uit te laten maken van dit besluit.*
- 3. De Nota van Beantwoording kenmerk 26.021581 vast te stellen.*

De heer Van Egmond ziet dat er veel werk is verzet, maar ziet op bladzijde 5 dat heel makkelijk wordt gezegd dat de waterkwaliteit beter wordt, omdat er geen landbouw meer is. Hij vraagt of dat te onderbouwen is met een nulmeting nu en in de toekomst. Bij de beantwoording van een bezwaarschrift komt dat punt weer naar voren.

De heer Krantz is blij dat de heer Van Egmond bevestigt dat hij meer geld wil voor monitoring.

De heer Van Egmond zegt dat het meer gaat om eerlijkheid naar degene waar iets over geschreven wordt.

De heer Pardaan merkt op dat bij de invoering van flexibele peilbesluiten het tot nu toe met name ging om een afweging tussen agrarische bedrijfsbelangen en natuurbelangen. In dit voorstel speelt een derde belang, namelijk hoe het zit met de bodemkwaliteit. De bodem is op sommige plekken instabiel met het risico van openbarsten en dergelijke. De waterberging in Abbenes is nog steeds lek door piping en bij de milieueffectenrapportage over die waterberging is daar aandacht voor gevraagd. Dat risico is daar wel genomen. Hij heeft dan ook inzage gevraagd en gekregen in de technische adviezen over de stabiliteit van de bodem. Zodra hij die gelezen heeft, komt hij met een standpunt daarover. Hij heeft gevraagd of er afspraken zijn gemaakt met de provincie en gemeente Haarlemmermeer over de kosten van nadeelcompensatie van schade. Het antwoord daarop was dat er wel afspraken gemaakt worden als zich dat voordoet, maar dat lijkt hem niet logisch.

Ook neemt hij aan dat het verzoek van een flexibel peil kwam van de gemeente om de planologische doelstelling te faciliteren. Hij vraagt zich af of het dan realistisch is dat Rijnland het risico zonder verdere afspraken moet dragen.

Mevrouw Scheijde geeft aan dat haar fractie zeer positief is over het peilbesluit.

Mevrouw Van Zantvoort zegt dat zij ook positief zijn. Ze gaat ervan uit dat er goed gekeken is naar de bezwaren van de zienswijzen. Wel vraagt ze zich af hoe het college ermee omgaat als later blijkt dat de bezwaren toch meer hout snijden dan vooraf werd gedacht.

De heer Minnee is ook blij met het peilbesluit. Het is een mooi voorbeeld van samenwerken over grenzen heen en ook mogelijk gemaakt door subsidie van de provincie Noord-Holland. In een eerder peilbesluit was er ook een discussie over wie de kosten moest dragen.

De heer Krantz constateert dat er goed overlegd is met de partijen, maar er wordt alleen maar over NAP-hoogtes gesproken. Hij vraagt of er iets meer over drooglegging gezegd kan worden, omdat het daar vaak over gaat.

Hoogheemraad Hazenoot zegt dat er een rapport is bijgevoegd, waarin rekening is gehouden met de zorgen over bestrijdingsmiddelen en kwel. Het loopt al een tijdje en dit is het eerste peilvak waar deze besluiten betrekking op hebben. Er is voldoende gekeken naar welke risico's Rijnland loopt nu dit allemaal ingesteld wordt.

Mocht er achteraf naast het gebied iets gebeuren, wordt er goed gekeken naar nadeelcompensatie. Het besluit is genomen op basis van documentatie, onderzoek, monitoring et cetera.

Hij durft niet te zeggen hoe het zit met de subsidies voor dit project. Rijnland levert een bijdrage dat ervoor zorgt dat er een flexibel peil tot stand kan komen. Dit is pas een eerste deel en Rijnland wordt er intensief bij betrokken.

Er wordt gekeken waar het handig is om de drooglegging mee te nemen, maar dat staat ook in de extra tabel dat de VV alsnog heeft gekregen.

De heer Pardaan begrijpt dat het risico van betaling van planschade bij het waterschap ligt.

Hoogheemraad Hazenoot heeft hier niet direct antwoord op, maar kan dit nog navragen bij de juristen. (**Nota van Toelichting**).

De heer Pardaan vindt het terecht dat opgemerkt is dat er nog veel gaat gebeuren in Haarlemmermeer. Juist daarom en door het gegeven dat de bodemkwaliteit op sommige punten niet goed is wil hij het dagelijks bestuur toch vragen het risico op planschade zo veel mogelijk te delen met degene die deze ontwikkeling entameert. De gemeente heeft op basis van de omgevingswet de mogelijkheid om veel kosten die gemaakt worden bij de projectontwikkelaar te halen.

Hoogheemraad Hazenoot kan zich voorstellen dat de heer Pardaan zich hierover zorgen maakt. In de onderhandelingen in dit soort zaken laten zij zich niet opschepen met allerlei risico's en ongedekte zaken in de toekomst. Als hij hierover een technische vraag stelt, kan hij deze specifiek beantwoorden.

De heer Pardaan heeft hierover geen technische vraag. Hij wil alleen meegeven dat het voor Rijnland handig is om dit soort risico's weg te nemen in de toekomst.

De voorzitter concludeert daarop dat dit stuk als besprekingsstuk wordt doorgeleid naar de VV.

3.4 Peilbesluit Kikkerpolder

Voorgesteld besluit:

Het peilbesluit Kikkerpolder vast te stellen:

1. *Het peil van de waterstand in de peilvakken op de bij dit besluit behorende kaart vast te stellen op:*

Peilvak	Dynamisch (max)	Dynamisch (min)	Vast peil
RL-007-1.1	NAP -1,55 m	NAP -1,75 m	
RL-007-1.2			NAP -1,05
2. *Het gebied rood gearceerd op de kaart toe te voegen aan het peilbesluit van de boezem, vastgelegd onder nr. 0414049, vastgesteld op 15 september 2004. Hiervan is het zomerpeil: NAP -0,61 m en het winterpeil: NAP -0,64 m.*
3. *Het dynamische peil in peilvak RL-007-1.1 zo te hanteren dat de Rijnlandse doelen uit de Nota Peilbeheer (2025) maximaal worden behaald. De aansturing is beschreven in de Toelichting op het Peilbesluit.*

De heer Minnee geeft aan heel content te zijn met dit peilbesluit en vindt het een goed voorbeeld van het toepassen van de geactualiseerde nota Peilbeheer. Wat hem betreft mogen alle peilbesluiten langs die lat gelegd worden.

De voorzitter concludeert daarop dat dit stuk als hamerstuk door kan.

3.5 Vaststelling peilbesluit Zuidzijderpolder en Polder Reeuwijk-Sluipwijk (Abessinië)

Voorgesteld besluit:

Het besluitpunt van VV-besluit Polder Reeuwijk en Sluipwijk (Corsa 25.068481):

1. *Het gebied blauw gearceerd op de kaart te onttrekken aan peilvak WW-30B en toe te voegen aan peilvak WW-30D en de nieuwe begrenzing als zodanig onderdeel uit te laten maken van het vigerende besluit. Te wijzigen naar het volgende besluitpunt, overeenkomstig met de bij het peilbesluit horende kaart:*
2. *Het gebied blauw gearceerd op de kaart te onttrekken aan peilvak WW-31B en toe te voegen aan peilvak WW-31D en de nieuwe begrenzing als zodanig onderdeel uit te laten maken van het vigerende besluit.*

De heer Roorda heeft een technische vraag gesteld over wat er nu eigenlijk besloten wordt. Eerder is een besluit genomen met een verkeerde uitwerking. Dit is genegeerd en het is gedaan zoals het bedoeld was, maar het staat verkeerd in het peilbesluit. Een Nota van Wijziging wordt eigenlijk ingediend voordat een besluit wordt genomen. Hij vraagt zich af of er nu een Nota van Wijziging wordt vastgesteld of dat er een nieuw peilbesluit wordt genomen om de eerdere administratieve fout te herstellen.

Hoogheemraad Hazenoot begrijpt wat de heer Roorda zegt. Zij hebben de afweging gemaakt om te kijken wat er mis is gegaan en wat het effect was. Er was geen effect op het peil binnen het natuurgebied, dus er is gekozen om het op deze manier te doen om de connectie te maken. De vraag is of meer peilbesluiten niet over

moeten, maar het peil blijft hetzelfde met de administratieve wijziging. Het besluit is nu om akkoord te gaan met de Nota van Wijziging waarin een administratieve aanpassing van het peilbesluit wordt vermeld.

De voorzitter concludeert daarop dat dit stuk als hamerstuk door kan.

3.6 Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland

Voorgesteld besluit:

1. *De strategienota Toekomstgericht waterbeheer Rijnland (bijlage 1) vast te stellen als richtinggevend kader voor een klimaatrobuust watersysteem en gebied.*

Met in het bijzonder:

2. *De daarin opgenomen vier uitgangspunten vast te stellen:*
 - *Ontwerpen vanuit 2100 – de stem van toekomstige generaties;*
 - *Grenzen aan het waterbeheer – schaarste als nieuwe realiteit;*
 - *Water en bodem als fundament;*
 - *Samenwerken over grenzen heen.*
3. *Het bijbehorende denk- en afwegingskader vast te stellen voor verdere uitwerking in aanloop naar het Waterbeheerprogramma 7.*

De heer Krantz is blij dat Rijnland zo'n nota schrijft en dat er wordt nagedacht over de toekomst, want het heeft grote gevolgen op het gebied. Hiermee ziet de buitenwereld ook wat zij denken dat er gaat gebeuren. Hij vindt het wel jammer dat er best grote woorden staan in de nota, maar de gevolgen zijn niet te zien in de nota. In de laatste beeldvormende vergadering is gesproken over het anders opnemen van beslispunten en dat ziet hij niet terugkomen in dit besluit.

De heer Stuurman zegt dat hij in een vorige periode heeft gezegd dat er heel veel informatie op ze afkwam. Hij ziet in de besluitnota ook terugkomen dat 'de grootte en onzekerheid van de opgave kunnen leiden tot bestuurlijke terughoudendheid'. Er wordt periodiek geëvalueerd om te kijken of bijstelling noodzakelijk is. Hij vraagt zich af of er een beeld kan worden gegeven over hoe evaluaties duidelijk maken of ze op het goede spoor zitten.

In de nota leest hij dat het credo 'water en bodem als fundament' wordt gehanteerd. Eerder was het 'water- en bodemsturend'. Hij vraagt zich af waarom er wordt geschakeld naar een hogere orde in het credo, namelijk 'het fundament', waardoor het lijkt alsof het klaar is. Het lijkt hem dat er nog wel wat huiswerk en missiewerk te doen is.

De heer Roorda is heel tevreden over deze nota. Hij vindt 'water en bodem als fundament' mooi, omdat het versterkend is. Op het boekje staat 'robuuste strategie', maar hij vindt het juist mooi dat de strategie adaptief is en het niet in beton gezet wordt.

De heer Van Egmond zegt dat er wel wat gaat gebeuren en geeft zijn complimenten voor het schrijven van het stuk. Het zou wat minder ambtelijk geschreven kunnen worden door het ervaren van het gebied zelf. Mensen die werken met de grond of het beheren kan dan gevraagd worden hoe zij ernaar kijken. In ieder geval is het belangrijk om eerlijk te zijn en te compenseren.

De heer Pardaan noemt het stuk compleet en hoopt dat het in de toekomst allemaal meevalt in plaats van tegenvalt.

Mevrouw Van Zantvoort geeft aan dat haar fractie blij is met de strategie. Op pagina 4 staat iets over de harde grenzen aan het systeem en dat er wordt geprioriteerd aan de hand van maatschappelijke waarden, maar zij vraagt zich af welke maatschappelijke waarden als uitgangspunt genomen worden.

Voor de toekomst zijn er vier aandachtspunten:

- lasten en baten evenwichtig verdelen tussen de generaties;
- de uitwerking van de strategienota regelmatig in reguliere rapportages terug laten komen in de VV;
- sneller beginnen met dingen in de nota Peilbeheer die al eerder kunnen dan op de lange of lange termijn, zoals de vernattingsopgave;
- de klimaatregels sneller hanteren, met name in de voor- en naoorlogse wijken.

Zij zien hiervoor graag een plan van aanpak en monitoring.

De heer Buskermolen vindt het goed om complete speelveld te kennen. Dat de gevolgen van de toekomstopgaven zo groot en onzeker zijn en dat het kan leiden tot bestuurlijke terughoudendheid vindt hij eng. Er is blijkbaar hulp nodig bij het uitvoeren van hun taak als bestuurders. De strategie zou beslissingen makkelijker moeten maken en dat ziet hij nu niet. Onzekerheid is te managen met frequenter rapporteren en korte vooruitblikken naar het doel.

Hij vraagt om een herschikking van het stuk op 1 juli met meer structuur en zonder in herhalingen te vallen, zodat het beknopter wordt: een korte analyse over het complexe speelveld, gevolgd door een duidelijke strategie en geen toeters en bellen. De rest kan in een bijlage.

Mevrouw Van den Broek begrijpt niet helemaal wat er niet duidelijk is. Het is al gesorteerd in vier uitgangspunten en de stappen staan eronder vermeld.

De heer Buskermolen komt wat herhalingen tegen en vindt het in abstractieniveau door elkaar lopen. Hij heeft behoefte aan meer structuur.

De heer Roorda geeft aan dat er wel veel gevraagd wordt van de organisatie als ze de nota helemaal opnieuw moeten opstellen.

De heer Buskermolen vraagt niet om een heel herschrijven, maar een soort herschikking.

Mevrouw Van den Broek zegt dat haar fractie heel blij is met deze strategienota. Zij zijn het meest positief over het proces hiernaartoe en hoe de organisatie de VV hierin heeft meegenomen. Er is veel steun van het hele politieke spectrum voor een stevige positie van het waterschap. In dit stuk wordt meer geschreven over hoe we gaan reageren, maar de proactieve agendering moet zeker blijven.

De heer Krantz vraagt zich af hoe ze dit gaan gebruiken in toekomstige besluiten, bijvoorbeeld als er ergens een gemaal moet worden geplaatst, en hoe ze dit toekomstperspectief in overweging gaan nemen. Hij is het met de heer Buskermolen eens dat die concreetheid mist in de stukken.

Mevrouw Van den Broek leest het als een koersnota die steun gaat bieden als een handelingskader, ook omdat het op lange termijn geplaatst gaat worden. Het zal voor veel partners al een flinke stap zijn om in deze denkwijze mee te komen. Het moet wel ook goed richting bewoners gaan qua communicatie.

De heer Pardaan zegt dat het een nota is met strategische uitgangspunten en het gaat nog niet om concretisering.

De heer Krantz vraagt of die gekozen richting in de strategie dan geen onderdeel moet zijn van alle te nemen besluiten en dat het niet moet blijven hangen in losse documenten. Hij zoekt naar een manier dat genomen besluiten verankerd zijn aan de toekomstvisie.

De heer Pardaan geeft aan dat er misschien niet zo veel te kiezen is door het veranderende klimaat.

Mevrouw Van Zantvoort ondersteunt het pleidooi van de heer Krantz dat ze meer overzicht moeten houden in dit dossier en besluiten moeten worden gelinkt aan dit basisdocument.

De heer Krantz zegt dat mevrouw Van Zantvoort eerder een expliciete keuze maakte die past in deze toekomststrategie, namelijk het vernatten. Daarvoor is zoet water nodig en het heeft gevolgen voor veel andere zaken in het gebied. Hij vraagt zich af wat dan de gevolgen zijn van de toekomststrategie, waarin juist wordt aangekondigd dat er te weinig zoet water is.

De heer Burger zegt dat zijn fractie achter deze strategie kan staan. Het is een goede bouwsteen voor de toekomst. Hij vindt 'water en bodem als fundament' sterker dan 'water- en bodemsturend', maar er zijn ook instrumenten nodig om dat waar te kunnen maken. Waterschappen zouden daar meer instrumenten voor moeten krijgen van Den Haag.

In de strategie gaat het over jongeren, maar er moet ook mét de jongeren gepraat worden. In het Noord-Hollandse Noorderkwartier hebben ze daar onderzoek naar gedaan en het is goed als Rijnland kijkt of daar ook iets mee gedaan kan worden.

De heer Van der Slot geeft een compliment voor het stuk Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland, met name voor de vier uitgangspunten die heel duidelijk beschreven zijn. Er kan worden gekeken naar keuzes voor later die bekend zijn, maar hij is ook benieuwd naar zaken die later op hun pad komen waar nu nog geen zicht op is. Het is mooi dat in de robuuste strategie staat dat er altijd ruimte is voor aanpassing.

Dijkgraaf Van der Sande is blij met de complimenten voor iedereen in de organisatie die het stuk mogelijk hebben gemaakt. Hij is er trots op dat zij zulke goede mensen in dienst hebben.

De concrete uitwerking is nog niet volledig te lezen, maar het stuk is een belangrijke tussenstap om die uitgangspunten vast te stellen en uit te kunnen werken met een afwegingskader waarover de VV een bestuurlijke, politieke afweging kan maken. De keuze om bijvoorbeeld lasten te verdelen over de huidige en toekomstige generaties is een bestuurlijke discussie, evenals prioritering van zaken. Er blijft altijd een mate van onzekerheid in de toekomst, maar Rijnland kan niet wachten met de uitgangspunten.

Het risico van bestuurlijke terughoudendheid bestaat en het is belangrijk om te accepteren dat er een mate van onzekerheid in de wereld is. Hoe om te gaan met onzekerheid kan bijvoorbeeld jaarlijks worden besproken en men kan elkaar daar scherp in houden.

Hij is blij dat waterbodems iets meer leidend is geworden en het is een fundament waarop wordt doorgestapt. Rijnland kan niet verder springen dan de polsstok toelaat, maar rekt die wel heel erg op. Andere waterschappen kunnen daar van profiteren.

De formulering 'robuust' heeft, volgens hem, een adaptief inzicht.

De roadshow die als tussenproces bedoeld was, gaat eigenlijk nog steeds door. Daardoor komen gemeentes niet alleen in het gebied, maar ook bij de ondernemers. Er zijn ook veel gesprekken met agrarische ondernemers. Rijnland heeft een compensatieregeling als er echt keuzes gemaakt moeten worden. Er worden soms grenzen bereikt aan een systeem waar Rijnland geen invloed op heeft. De klimaatverandering kan natuurlijk niet voor iedereen gefinancierd worden.

Hij is op zoek naar een manier waarop besluiten die hieruit voortkomen logisch in elkaar doorlopen en goed vindbaar zijn. Daar is tijd voor nodig. Deze nota is niet bedoeld om separaat in alle portefeuilles nu al nieuwe keuzes te maken, zoals klimaatregels.

Een herschikking van de nota voor 1 juli is niet haalbaar. In een nog kernachtigere omschrijving wordt context wellicht ook gemist. Hij heeft niet het gevoel dat hij zich verschuilt achter krachtige taal; het is dan bedoeld om impact te hebben.

De omschrijving van een koersnota is mooi en zo moet het ook gezien worden.

Er wordt nog gekeken naar hoe jongeren betrokken zijn geweest, maar hij wijst erop dat de jongeren van nu de bejaarden zijn van 2100. Het is ook belangrijk om de jongeren van 2100 in beeld te brengen.

Tweede termijn

De heer Krantz geeft aan dat zijn gevoel van ongemakkelijkheid over dat nog niet alles bekend is goed is beschreven. Hij vroeg zich af hoe juist die kennis in concrete besluiten kan worden meegenomen, maar hoorde dezelfde vertwijfeling bij de dijkgraaf.

De heer Stuurman heeft genoemd dat 'evalueren of bijstelling nodig is' voor bestuurlijke terughoudendheid en hij vraagt zich af hoe dat de komende tijd gedaan wordt en hoe de VV daarover wordt geïnformeerd.

De heer Roorda geeft aan dat de nota 'robuuste strategie toekomstgericht waterbeheer Rijnland' heet en stelt voor om die titel ook expliciet op te nemen in het voorgestelde besluit.

De heer Van Egmond zegt dat het ook gaat over de durf om te besluiten en dat is lastig. Daar zijn toch evaluaties voor nodig. Hij hoopt dat niet stug wordt vastgehouden aan wat nu besloten is, maar dat er ook andere besluiten kunnen volgen voor bijvoorbeeld kosteneffectiviteit.

De heer Roorda merkt op dat dit juist besloten is in deze nota.

Mevrouw Van Zantvoort is blij dat de dijkgraaf kijkt naar hoe hij overzichten kan bieden. Ze hoopt ook dat er meer inzicht komt van de uitwerkingsstappen die naar de VV komen. De dijkgraaf gaf aan dat ze niet op concrete dossiers kunnen ingaan, maar in het stuk gaat het juist om concrete dossiers als peilbeheer en klimaatregels; dat kan wel wat ambitieuzer, zeker als Rijnland een toekomstgerichte visie wil ontwikkelen. Het

afwegingskader ziet zij ook graag tegemoet. Op andere gebieden worden wel eens kunstenaars of toekomstvoorspellers ingehuurd; die kunnen misschien helpen om een beeld te krijgen van de jongeren in 2100.

De heer Buskermolen ziet het proces van de nota als een trechter, waar uiteindelijk een compacte versie uitkomt en dat was waar hij om vroeg. Hij hoorde dat het proces wordt doorgezet en dat het concreter gaat worden, dus hij is daar blij mee.

Dijkgraaf Van der Sande geeft aan dat de volgende stap een afwegingskader is. Daarna komt Waterbeheerprogramma 7 en over het Waterbeheerprogramma is ieder jaar een monitoring. Naast de concrete formuleringen van geel, groen en rood kan ook een procesmatig, kwalitatieve evaluatie worden toegevoegd. Het voorgestelde besluit de titel 'robuuste strategie toekomstgericht waterbeheer Rijnland' geven is een goed idee (**Nota van Wijziging**).

Er zijn plannen voor het aan tafel krijgen van de toekomstige generatie en de ideeën van mevrouw Van Zantvoort worden daarin meegenomen.

De heer Roorda merkt op dat dit stuk ook in andere commissies kan worden besproken, maar het is aan die commissies om dat te bepalen.

Dijkgraaf Van der Sande wil dit ook verder behandelen in de VV-vergadering van 1 juli, maar dan wel graag aan het begin van de vergadering.

Mevrouw Van den Broek geeft aan dat de leden bij alle sessies zijn uitgenodigd en het had in alle fracties breed besproken kunnen worden.

De voorzitter concludeert daarop dat dit stuk als besprekstuk wordt doorgeleid naar de VV.

4. SCHRIFTELIJKE MEDEDELINGEN

Er zijn geen schriftelijke mededelingen.

5. NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING VW&W d.d. 15 april 2026 / TOEZEGGINGENLIJST

De commissie stelt de notulen ongewijzigd vast.

De toezeggingenlijst wordt eveneens vastgesteld.

6. RONDVRAAG

Er zijn geen onderwerpen voor de rondvraag.

7. SLUITING

De voorzitter dankt iedereen voor de inbreng en sluit de vergadering om 12.20 uur.